

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

TAJNE

6983 J5.
Poczta polowa 53 21. marca 1920r.

Oddział II Informacyjny

Ew. 2. № 12849 /II

Do

ADJUTANTURY GENERALNEJ

W BELWEDERZE .

Przedkłada się do wiadomości raport attache wojskowego
w Bernie z dnia 28. lutego r.b., dotyczący akcji komunistycznej
w Szwajcarji.

1 załącznik.

w.z. Szefa Oddziału II. N.D.

Przezdziecki m. p.

Major Szt. Gem.

Otrzymują:

Za zgodność

Adjutantura Gener.

M. S. Wojsk. Oddz. II. Szt.

M. S. Zagr. **NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH**

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA
L. DZ. 6983 J5 dnia 8/10 1921r.

zaczeka. Wzrost.

ATTACHÉ WOJSKOWY
PRZY POSELSTWIE POLSKIEM
W BERNIE

Nr. 2504/RW.

Bern, dnia 28 Lutego 1921r.-

POUFNE

Akcja komunistyczna
w Szwajcarii.

Centrala grupy "Clarté" znajduje się w Paryżu, gdzie
jest również wydawane pismo pod tym tytułem. Barbusse
Do NACZELNEGO DOWODZTWA W.P.

Oddział II Sztabu Generalnego.

Pocztą Polowa 53.-

Grupy "Clarté" znajduje się w Paryżu, gdzie
anty-militarystycznej i prawniczej w środowiskach in-

W kantonie genewskim akcja komunistyczna znaj-
duje się w rękach miejscowego komitetu, który wydaje o-
ficjalny swój organ "La Nouvelle Internationale".

Komitet Genewski, zawdzięczając swej działal-
ności jest uważany za główny we francuskiej Szwajcarii.
Genewa, dzięki swemu geograficznemu położeniu jest w
ciągłych stosunkach z Francją przez zone. Komitet ge-
newski, przez Ferney-Voltaire, Veyrier i Chêne-Bouge-
ries jest w ciągłym kontakcie z Lyon, gdzie w osobach
Dr. Georges LEVY i Georges CHAMPEAUX ma przedstawicieli
francuskich komunistów.

W ułatwieniu utrzymywania sto-
sunków z komunistami francuskimi, dużą usługę Komite-
towi genewskiemu oddaje, znajdująca się w Genewie, gru-
pa "Clarté", która chociaż nie jest oficjalnie organi-
zacją komunistyczną, ale będąc anty-militarystyczną i
stronniczką III Międzynarodówki, jak wszystkie organi-
zacje "Clarté" jest bardzo przychylną bolszewickiej
idei. ("Clarté": jest to organizacja międzynarodowa,
założona przez znanego pisarza francuskiego Henri BAR-
BUSSE. Barbusse jest dobrze znany przez swe dwie zna-
komite pracy "Le Feu" i "Clarté". Obie te książki są
skierowane przeciwko wojnie a za nowym ustrojem świata.

Centrala grupy "Clarté" znajduje się w Paryżu, gdzie jest również wydawane pismo pod tym tytułem. Barbusse jest z przekonania komunistą; jest on przyjętym w poczet członków III Międzynarodówki, z którą jest w ciągłym kontakcie. Grupy "Clarté" oddają się propagandzie anty-militarystycznej i przewrotowej w środowiskach intelektualnych. Mają one dużo grup we Francji, Włoszech i Hiszpanji, Niemczech i Szwajcarji (Zurych, Bern, Genewa) Podobno grupa "Clarté" została otwartą w Warszawie.)

Genewski komitet ma rozpocząć od 1 kwietnia r.b. wydawanie nowego pisma dla celów propagandy, pod tytułem "L'Avant Garde". Potrzebne środki finansowe na wydawanie powyższego pisma, które ma być rozpowszechnione nie tylko w Szwajcarji ale i we Francji, będą wypłacane przez Szwajcarski Centralny Komitet i Moskiewski komitet wykonawczy (oddział propagandy zachodnio-Europejskiej, na czele którego stoi obecnie Anżelika BALA BAN.)

R. { Według wiadomości otrzymanych przez genewski komitet, bezpośrednio z Moskwy, od swego byłego członka Borysa BIRIUKOWA, wynika że Moskwa uważa Szwajcarję jako centrum dla Zachodnio Europejskiej propagandy i miejsce dla porozumiewania się komunistów otaczających państw. } Dla tego też Moskwa pomaga wszystkim szwajcarskim komunistycznym organizacjom finansowo i wszelkimi innymi sposobami. Niezależnie od oficjalnych stosunków centralnego komitetu Szwajcarskiej Komunistycznej Partji

i centrali zjednoczonych komunistów (Parti communiste unifié: zjednoczenie lewego skrzydła szwajcarskiej socjalistycznej partji ze szwajcarskimi komunistami) genewski komitet jest w stosunkach z Moskwą przez Berlin. Okoliczność ta wzmacnia sytuację genewskiego komitetu w szwajcarskiej organizacji. Genewski komitet kieruje nie tylko działalnością podległych mu organizacji ale i miesza się do spraw rosyjskiej bolszewickiej grupy w Genewie (advokat DICKER, DWOJRIS, CYKLER, FEDORENKO, KUZNECOW, IVANOWA-OSTERMAN niedawno wyjechał do Sowdepji, Pani DICKER-DWOJRYS.)

Genewska komunistyczna partja łączy w sobie następujące partje :

- 1- Grupę Młodzieży Komunistycznej.
- 2- Genewską partję szwajcarskiej, organizację komunistyczną.
- 3- Genewską socjalistyczną partję która przyjęła 21 punktów moskiewskiej międzynarodówki.
- 4- Grupę studentów komunistów.
- 5- Rosyjską grupę.

Kantonalna komunistyczna organizacja, oprócz 5ciu miastowych oddziałów (Sections: Genève-Ville, Plainpalais, Eaux-Vives, St. Jean, Carouge) posiada jeszcze 7 komunalnych oddziałów (Sections communales: Versoix, Meyrin, Cointrin, Saconnex, La Plaine, Lancy i Jussy-Vandoeuvre.) Partja posiada w kantonie więcej niż 15.000 członków.

Kantonalna komunistyczna partja, oprócz regularnych zebrań dla swych członków, organizuje zebrania bezrobotnych (chômeurs) ilość których w kantonie genewskim przechodzi liczbę 4.000. Na zebraniach tych występują główni przewodcy komunistów genewskich którzy w mowach swoich starają się podburzyć bezrobotnych do ekscesów. Zebrania te organizowane są w różnych częściach miasta pod pozorem zaradzeniu bezrobociu, a w rzeczywistości służą dla propagandy idei komunistycznych. Na zebraniach tych rozpatrywane są następujące sprawy:

- 1- Organizacja rad fabrycznych.
- 2- Zobowiązania rządu do klasy robotniczej
- 3- Burżuazja przyczyną bezrobocia i t.p. które są przedstawiane słuchaczom w formie propagandy bolszewickiej. Przewodniczący związku bezrobotnych, Georges METRAILLER jest znanym działaczem komunistycznym.

W "Grand Conseil" deputowany GISCHIG jest komunistą, wysuniętym przez miejscową partję komunistyczną.

Genewski komitet komunistyczny składa się z następujących osób:

- 1) Przewodniczący Charles REBER. Mieszkał długo w Paryżu. Był studentem w Sorbonie i korzystał z protekcji znanego francuskiego komunisty Charles RAPPAPORTA. Posądzano go o uczestniczenie w akcie terrorystycznym, skierowanym przeciwko byłemu prezesowi ministrów Clemenceau, zaco został ekspulsowanym z Francji, jest on bardzo dobrym mówcą i z przekonania komunistą. Na zebraniach występuje on jednak bardzo rzadko,

ale w gazecie komunistycznej, "La Nouvelle Internationale" prawie wszystkie artykuły są przez niego pisane. Podpisuje on "Ch.R." albo "Ad Astra". Prowadzenie tego pisma należy do jego obowiązków. Mieszka on w Genewie, Boulevard Carl Vogt, pod Numerem 61. Reber jest jednocześnie sekretarzem sekcji komunistycznej "Plain-palais" i vice-prezydentem Genewskiej socjalistycznej partji która przyłączyła się do III Międzynarodówki (parti communiste Genevois unifiés)

2- Sekretarz Ernest BRUNNER, odpowiedzialny redaktor gazety "La Nouvelle Internationale". Z zawodu robotnik, wykształcenia specjalnego nie posiada, arogancki i dość śmiały. Lat około 30.

C Z Ł O N K O W I E :

3- René LACHENAL przedstawiciel metalowców

4- Emile SCHAULINE przedstawiciel "Arbeiter Verein".

5- Jean PASCHE przedstawiciel "Młodzieży komunistycznej."

Jules HUMBERT-DROZ pełni obowiązek przedstawiciela centralnego komitetu Partji Komunistycznej i propagandzisty.

Grupy komunistyczne zbierają się w następujących miejscach:

a) Quai du Seujet Nr. 17.

b) Rue Terreaux du Temple = "Café Tagnoli"

c) Maison du faubourg St. Gervais.

Dla osiągnięcia większego powodzenia w agitacyjnej pracy i posiadania bliższego kontaktu z masami

robotniczymi, kantonalna organizacja posiada 5 następujących pod-komitetów :

I Pod-Komitet "Carouge".

Prezes Albert NIFFENEGER, rue de Lancy 88. Accacéas.

Sekretarz Wilhelm SCHLATTER rue Ancienne 54, Carouge.

Kasjer Paul KUNZLI rue Saint Jean 8.

Komitetowi temu poruczonym jest utrzymanie stosunków z zoną przez Croix de Roson i Collonges-sous-Salève. Tą drogą posyła się do Francji i otrzymuje się z tamąd literature agitacyjną i listy.

II Pod-komitet Młodzieży Komunistycznej.

Prezes Ferdinand LEBET

Sekretarz Jean PASCHE

Kasjer Jean FROMMAGET

Pod-komitet kieruje propagandą wśród młodzieży i połączony jest bezpośrednio z redakcją "La Nouvelle Internationale".

III Pod-komitet studentów komunistów

Prezes Robert FISCHER

Sekretarz)
Kasjer) { Jeszcze nie naznaczeni.

Pod-komitet prowadzi propagandę wśród studentów.

IV Pod-komitet t.zw. "Arbeiter Vereins"

wokoło którego koncentruje się cały element komunistyczny niemieckich szwajcarów zamieszkujących w kantonie Genewskim.

V Pod-komitet w skład którego wchodzi przedstawiciele prawie wszystkich istniejących pod-komitetów i sekcji, jako: des Eaux Vives, de la Ville, etc..etc. Korzysta z praw niezależnego komitetu i służy jako łącznik między Genewską socjalistyczną partją, która uznawała III Międzynarodówkę i sekcjami komunistycznymi. Podkomitet ten jest tutaj znanym pod nazwą "Comité du Parti Genevois communiste unifié".

Prezes Georges HOFFMANN Pochodzi z Drezna. Naturalizowany Szwajcar. Podczas wojny był w stosunkach z konsulatem niemieckim w Genewie. Pełnił rolę pośrednika pomiędzy defetystami zamieszkującymi w Genewie (do rosyjskiej rewolucji) a konsulatem niemieckim, w celu prowadzenia propagandy defetystycznej wśród jeńców Ententy znajdujących się w Szwajcarji i Niemczech. Był on prezesem partji: "Parti socialiste Suisse" w Genewie.

Vice-prezesi René LACHENAL

Charles REBER

Sekretarz Georges ARMAND

Kasjer Hans VOGT

Członkowie: EIXER

KUNZI Paul

EHRENSPRECHER Adolf

FROMMAGET Jean

Genewski komitet komunistyczny posiada dość znaczne sumy pieniężne dla celów propagandy. Na razie nie udało się dowiedzieć o wysokości tych sum, ponieważ znajdują się one aż u czterech osób (DICKER, HUMBERT-

DROZ, REDAKCJI "La Nouvelle Internationale" i u niej-
kiego DVOYRIS) w sejfie jednego z Genewskich banków.
Podobnymi kwotami pieniędzy rozporządzają również i
przewodcy komunistycznych organizacji w Zurychu i Bazy-
leji. Bern, jest pod względem finansowym związanym z
Bazyleją.-

Obecnie wychodzą w Szwajcarji następujące
pisma komunistyczne:

- 1- "La Nouvelle Internationale" w Genewie
- 2- "Le Phare" w La Chaux-de-Fonds.
- 3- "Neue Ordnung" w Bernie.
- 4- "Der Kommunist" w Zurychu.
- 5- "Neue Jugend" w Bazyleji.

Organ połączonej młodzieży komunistycznej sz-
wajcarskiej :

- 6- "Vorwaerts" w Basyleji.

Dochodzenia robione w tym kierunku dowiodły,
że wydawanie powyższych pism rozpoczęło się po drugim
kongresie III Międzanyrodówki za pieniądze komitetu
Wykonawczego (Moskwa) i że przeznaczone na propagandę
pieniądze były przysyłane do Szwajcarji przez Niemcy,
częściowo pod pretekstem zapłacenia za zakupione w
Szwajcarji towary przez niejakiego SZYRMANA (Patrz
poniżej) częściowo przez specjalnych kurjerów przyjeż-
dających do miasteczka Lorrach (na niemieckim terytor-
jum) gdzie ich spotykali specjaliści agencji bazylejskich
komunistów. Pieniądze te były wysyłane przez rosyjskie-
go bolszewika mieszkającego w Berlinie, nazwiskiem :
A. MASLOW , który jest członkiem rosyjskiej sekcji nie-

Odpis dołączony.

Z A Ł A C Z N I K

mieckiej komunistycznej Partji. W załączeniu przedkładam odpis listu przysłanego do redakcji "La Nouvelle Internationale" w Genewie. Autorem tego listu, pisanego w imieniu Bazylejskiej Centrali, jest Konrad WYSS. W liście tym litery "J.Sch" znaczą Izaak SCHWEIDE, litera "M" : Moskwa. Litery "H.D." HUMBERT-DROZ, "Willy" = MUNZENBERG, (były sekretarz szwajcarskiej socjalistycznej Młodzieży, ekspulsowany ze Szwajcarji.

Mieszkający obecnie w Zurychu rosyjski obywatel, niejaki A. SZYRMAN z zawodu inżynier, jest wielkim przyjacielem przedstawiciela rosyjskiego czerwonego krzyża w Bernie, Dr. S. BAGOCKIEGO (Patrz raporty tut. Nr. 1624/RW z dnia 24.IV.1920 i Nr. 1736/RW z dnia 25.V.1920r.--) Jest on agentem sowieckiej "Czerezwyczajki" dla walki z kontrrewolucją. Zbiera on wiadomości o działalności i politycznych poglądach Rosjan mieszkających w Szwajcarji, względem Rządu Sowieckiego. Potrzebne instrukcje od "Czerezwyczajki" otrzymuje on przez Dr. Bagockiego. Dla zamaskowania swojej działalności, Szyrman występuje w charakterze pośrednika pomiędzy Szwajcarskimi kupcami a Sowiecką delegacją handlową w Berlinie, dla zakupu obuwia, bielizny wełnianej, skór i t.p. Szyrman ma dwóch braci, którzy są komisarzami w Sowdepji. Sam Szyrman nie jest komunistą z przekonania, ale jest on przyjacielem osobistym SZKŁOWSKIEGO mieszkającego przedtem w Szwajcarji i będącego radcą bolszewickiej Misji ekspulsowanej ze Szwajcarji. Przez protekcję tego ostatniego, Szyrman został mianowanym na powyższe stanowisko.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Odpis dosłowny.

POUFNE

Z A Ł A C Z N I K

Bâle, le 1 Février 1921.-

Chers Camarades,

Nous avons bien reçu votre communication. Nous avons transmis votre proposition à M....., d'où nous espérons avoir une réponse prompte n'étant pas autorisé dans les cas pareils agir à notre risque. Votre proposition correspond à celle du camarade I. Sch. avec la seule différence que vous envisagez la question au point de vue de la propagande Internationale. Nous croyons savoir que c'est camarade Sch. qui sera le délégué stable pour la Suisse. La quotidienne "L'Avant Garde" aura sans doute aussi l'appui financier C. E. de la III Internationale, puisqu'elle doit servir à l'entretien des relations avec les milieux communistes des autres pays, et à la propagande Internationale. La Centrale Suisse mettra à votre disposition les finances nécessaires pour commencer la publication, suivant la décision du congrès. D'après le rapport du camarade H.D. la collaboration de nos amis les plus autorisés de France, d'Italie est déjà assurée.

Pour nous tenir au courant de la situation de votre région, tâchez nous envoyer plus souvent des rapports, parce que la centrale a décidé à la fin de chaque mois présenter à M. un rapport détaillé sur notre activité. Nous aurons bientôt une rencontre avec camarade Willy et nous espérons pouvoir décider la question de l'organisation définitive de l'Internationale communiste des jeunes.

Salutations amicales

ARNOLD.

